הִלְכוֹת נְשִׂיאַת כַּפַּיִם סִימָן קכח

ז שָׁם לְדַעַת הַטּוּר.
ח בְּרָכוֹת ל"ד (ע"א).
ט שָׁם וְרַמַ"ם (תפילה פס"ו ה"י).
י שָׁם בַּגְּמָרָא.
כ הַגָּהוֹת מֵימוֹנִיּוֹת (תפילה פס"ו אות ו).

(נב) (סו) אָמַן שֶׁעוֹנִים אַחַר בְּרָכַת 'אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בִּקְדֻשָּׁתוֹ שֶׁל אַהֲרֹן'. [ז]וְכֵן אֵינָם רַשָּׁאִים לְהַתְחִיל בְּתֹחָבָה, (סז) עַד שֶׁתִּכְלֶה הַתְּחִבָּה (סח) מִפִּי הַמַּקְרֵא. וְאֵין הַצִּבּוּר (סט) עוֹנִין אָמֵן, עַד שֶׁתִּכְלֶה בְּרָכָה מִפִּי הַכֹּהֲנִים. הַגָּה: וְלֹא יַתְחִילוּ הַכֹּהֲנִים רִבּוֹן הָעוֹלָמִים כו', (ע) עַד שֶׁיִּכְלֶה אָמֵן מִפִּי (נג) הַצִּבּוּר (בית יוסף ד"ה וכתב הרמב"ם). [ח]וְאִם יֵשׁ שָׁלִיחַ צִבּוּר רַשַּׁאי לַעֲנוֹת אָמֵן (עא) אַחַר בְּרָכָה שֶׁל (לד) כֹּהֲנִים: כ [ט]אִם שָׁלִיחַ צִבּוּר כֹּהֵן, אִם יֵשׁ שָׁם כֹּהֲנִים אֲחֵרִים (עב) לֹא יִשָּׂא (עג) אֶת כַּפָּיו. (וְלֹא יֹאמְרוּ לוֹ (לה) לַעֲלוֹת אוֹ לְטֹל יָדָיו, (עד) אֶבֶל אִם אָמְרוּ לוֹ צָרִיךְ לַעֲלוֹת, (עה) דְּהוּא עוֹבֵר בַּעֲשֵׂה אִם אֵינוֹ עוֹלֶה) (מרדכי פרק הקורא עומד (מגילה פ"ג ס' תמח) והגהות מיימוני פרק ט"ו דתפלה (פוסק ו) ואגור (סי' קט)). [י]וַאֲפִלּוּ אֵין שָׁם כֹּהֵן אֶלָּא הוּא, לֹא יִשָּׂא אֶת כַּפָּיו אֶלָּא אִם כֵּן (עו) מַבְטָח לוֹ שֶׁיַּחֲזֹר (לו) לְתְפִלָּתוֹ בְּלֹא טָרוּחַ דַּעַת, שֶׁאִם הוּא מַבְטָח בְּכָךְ כֵּיוָן שֶׁאֵין שָׁם כֹּהֵן אֶלָּא הוּא יִשָּׂא אֶת כַּפָּיו, כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּתְבַּטֵּל נְשִׂיאוּת כַּפַּיִם. [כ]וְכֵיצַד יַעֲשֶׂה, יַעֲקֹר רַגְלָיו (עז) מֵעַט (לז) בַּעֲבוֹדָה וְיֹאמַר עַד 'וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת', (עח) וְיַעֲלֶה

בְּאֵר הֵיטֵב

כְּלָה מִפִּי כָּל הַצִּבּוּר אָמֵן, רַק בְּרֹב צִבּוּר סָגֵי. עֹלַת תָּמִיד (ס"ק לז) וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כח): (נב) אָמֵן. כָּאן כָּתַב מִפִּי כָּל הַצִּבּוּר, לְהוֹרוֹת דְּהַכֹּהֲנִים צְרִיכִים לְהַמְתִּין עַד שֶׁתִּכְלֶה אָמֵן מִפִּי כֻּלָּם. וְלֹא דְּמֵי לְמַה שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן קס"ז (סס"ז, ומ"א שם ס"ק לז) דְּאֵין צָרִיךְ לְהַמְתִּין עַל הַמְאָרִיכִים יוֹתֵר מִדַּאי, דְּשָׁאנֵי בִּרְכַּת כֹּהֲנִים דְּבָעֵי שֶׁיִּשְׁמְעוּ כֻּלָּם לְכָךְ צְרִיכִים לְהַמְתִּין, אַף עַל גַּב דְּהַמַּקְרֵא אֵין צָרִיךְ לְהַמְתִּין עַל הַמַּאֲרִיכִים, אֲבָל הַכֹּהֲנִים צְרִיכִים לְהַמְתִּין. וּבְזֶה יִתְרַץ קְשָׁיַת הַבַּיִת יוֹסֵף (ד"ה והא דאמרינן) בְּמַה שֶׁהִקְשָׁה הָא אֵין הַכֹּהֲנִים אוֹמְרִים הַתְּחִבָּה עַד שֶׁשָּׁלִיחַ צִבּוּר מַקְרֵא אוֹתָם תְּחִלָּה, אִם כֵּן מַאי עַד שֶׁיִּכְלֶה אָמֵן מִפִּי הַצִּבּוּר וכו', עַיֵּן שָׁם וְקַל לְהָבִין. עֹלַת תָּמִיד (שם) וּמָגֵן אַבְרָהָם (שם) עַיֵּן שָׁם. [ז]וְעַיֵּן בְּסֵפֶר אֲלִיָּה רַבָּה (ס"ק לז) שֶׁהָאֲרִיךְ בָּזֶה]: (נג) הַצִּבּוּר. הִקְשָׁה הַב"ח (ס"א) הָא אֵין רַשַּׁאי לְהַתְחִיל עַד שֶׁיִּתְחִיל הַשָּׁלִיחַ צִבּוּר שִׁים שָׁלוֹם כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סָעִיף ט"ו. וְאֵין לוֹמַר דְּאִם יֵשׁ שֶׁמַּאֲרִיכִין בְּאָמֵן וְהַשָּׁלִיחַ צִבּוּר הִתְחִיל שִׂים שָׁלוֹם אֲפִלּוּ הָכִי צְרִיכִין הַכֹּהֲנִים לְהַמְתִּין לָהֶם וְכָךְ תִּרְצוּ הָעֹלַת תָּמִיד (ס"ק לח) וְט"ז (ס"ק יג) עַיֵּן שָׁם, זֶה אֵינוֹ, דְּאַדְרַבָּה דְּאִפְכָּא הוּא, דְּהַשָּׁלִיחַ צִבּוּר צָרִיךְ לְהַמְתִּין לָהֶם כְּדֵי שֶׁיִּשְׁמְעוּ הַבְּרָכָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ סִימָן קכ"ד סָעִיף קָטָן י"ז, עַיֵּן שָׁם. אֲבָל הַכֹּהֲנִים אֵין צְרִיכִים לְהַמְתִּין לָהֶם עַם הָרִבּוֹן הָעוֹלָמִים וכו', דְּלֹא דְּמֵי לִבְרַכַּת כֹּהֲנִים, עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כח): יט (לד) כֹּהֲנִים. אֲפִלּוּ מֻבְטָח לוֹ שֶׁלֹּא יִתְבַּטֵּל אֵין לַעֲנוֹת אָמֵן. בַּ"ח (ס"ג), טַ"ז (ס"ק יד). וְגַם הַתּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב כָּתַב כֵּן וְחָזַר מִמַּה שֶׁכָּתַב בְּסִפְרוֹ לֶחֶם חֲמוּדוֹת (דברי חמודות, ברכות פ"ה אות נב) עַיֵּן (ברכות) פֶּרֶק ה' מִשְׁנָה ד', וְדִבְרֵי תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב אֲלוּ אִשְׁתְּמִיטְתֵּיהּ מִבַּעַל הַמְחַבֵּר פְּרִי חָדָשׁ (ס"כ), עַיֵּן שָׁם. וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כט) וּפְרִי חָדָשׁ (שם) סְבִירָא לְהוּ דְּאִם מֻבְטָח לוֹ שֶׁלֹּא יִתְבַּלְבֵּל שְׁרֵי לַעֲנוֹת אָמֵן, עַיֵּן שָׁם. וּלְכָלֵי עָלְמָא שְׁרֵי לַעֲנוֹת אָמֵן אַחַר בִּרְכַּת כֹּהֲנִים הָרִאשׁוֹנָה שֶׁהִיא לְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה, דְּכָאן אֵין חֵשֶׁשׁ טָרוּחַ וְלֹא יִתְבַּלְבֵּל, כֵּיוָן שֶׁלֹּא הִתְחִיל עֲדַיִן. ט"ז (שם) עַיֵּן שָׁם: כ (לה) לַעֲלוֹת. פֵּרוּשׁ קֹדֶם רְצֵה, אֲבָל אִם אָמְרוּ לוֹ אַחַר רְצֵה אֵינוֹ רַשַּׁאי לַעֲלוֹת, כֵּיוָן שֶׁלֹּא עָקַר בִּרְצֵה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סָעִיף ח'. וּמַהַאי טַעֲמָא אֵינוֹ עוֹבֵר כְּשֶׁקּוֹרִין כֹּהֲנִים כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סָעִיף כ"ב, מִשּׁוּם דְּהַקְרִיאָה הוּא אַחַר רְצֵה. וְעַיֵּן עֹלַת תָּמִיד (ס"ק מב) שֶׁהִקְשָׁה דְּלְעוֹלָם מַשְׂכַּחַת דְּיֵעָבֵר שְׁלִיחַ צִבּוּר בְּעֲשֵׂה, כֵּיוָן דְּאַחַר קוֹרֵא הַכֹּהֲנִים וְכָל כֹּהֵן שֶׁאֵינוֹ עוֹלֶה עוֹבֵר בַּעֲשֵׂה, עַיֵּן שָׁם, וְלֹא דָּק, כֵּיוָן שֶׁלֹּא עָקַר הַשָּׁלִיחַ צִבּוּר בַּעֲבוֹדָה אֵינוֹ עוֹבֵר בִּקְרִיאַת כֹּהֲנִים, וְעַיֵּן שָׁם לְעִיל סָעִיף קָטָן י"א מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם: (לו) לְתְפִלָּתוֹ. וּלְדִידָן שֶׁמִּתְפַּלְּלִין מִתּוֹךְ הַסִּדּוּר מֻבְטָח שֶׁיַּחֲזֹר לִתְפִלָּתוֹ, וּמִכָּל מָקוֹם כְּשֶׁיֵּשׁ כֹּהֲנִים אֲחֵרִים לֹא יִשָּׂא רַגְלָיו. לֶחֶם חֲמוּדוֹת (שם אות נג), בַּ"ח (ס"ג), מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק לא), וְרֹב פּוֹסְקִים. עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (שם). וּפְרִי חָדָשׁ פָּסַק דְּאִם מֻבְטָח לוֹ שֶׁיַּחֲזֹר לִתְפִלָּתוֹ, יִשָּׂא אֶת כַּפָּיו אֲפִלּוּ הֵיכָא דְּאֵיכָא כֹּהֲנִים אֲחֵרִים, עַיֵּן שָׁם: (לז) בַּעֲבוֹדָה. צָרִיךְ לוֹמַר מְעַט בַּעֲבוֹדָה, כֵּן הוּא בַּטּוּר. מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק לב):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שָׁפְטִימוּ א]עַל כָּל פָּנִים (מז) רֹב הַצִּבּוּר אָמֵן, וְאַחַר שֶׁשִּׂים הַחַזָּן אֶת הַתֵּבָה, אָז מַתְחִיל הַכֹּהֲנִים לְהַתְחִיל 'יְבָרֶכְךָ': (סו) אָמֵן שֶׁעוֹנִים אַחַר בִּרְכַּת וכו'. וְהוּא הַדִּין שֶׁאֵינוֹ רַשַּׁאי הַקּוֹרֵא לְהַתְחִיל 'יָאֵר' 'יִשָּׂא' עַד שֶׁיִּכְלֶה הָאָמֵן מִפִּי הַצִּבּוּר הַתֵּבָה יָפָה מִפִּי הַכֹּהֲנִים וְלֹא וכו'. כְּדֵי (מח) שֶׁיִּשְׁמְעוּ הַצִּבּוּר הַתֵּבָה יָפָה מִפִּי הַכֹּהֲנִים וְלֹא תִּתְעָרֵב בָּהּ שְׁמִיעָתָם מֵהַמַּקְרֵא: (סח) מִפִּי הַמַּקְרֵא. וְנִרְאֶה (מט) דְּהוּא הַדִּין שֶׁהַמַּקְרֵא לֹא יַתְחִיל לְהַקְרוֹת תֵּבָה אַחֶרֶת עַד שֶׁיִּסְיְמוּ הַכֹּהֲנִים הַתֵּבָה שֶׁלָּפָנֶיהָ: (סט) עוֹנִין אָמֵן. הַיְנוּ בְּכָל בְּרָכָה וּבְרָכָה [אַחֲרוֹנִים]: (ע) עַד שֶׁיִּכְלֶה. (פ) הָאַחֲרוֹנִים פְּקָפְקוּ בְּהַגָּ"ה זוֹ דְּלֹא מָשְׁכַּחַת לָהּ, דַּהֲרֵי אֵין מַתְחִילִין לוֹמַר רִבּוֹן הָעוֹלָמִים עַד שֶׁיַּחֲזִירוּ פְּנֵיהֶם, וְאֵין מַחֲזִירִין פְּנֵיהֶם עַד אַחַר שֶׁמַּתְחִיל הַשָּׁלִיחַ צִבּוּר שִׂים שָׁלוֹם כַּמְבֹאָר לְעִיל בְּסָעִיף ט"ו, וְזֶהוּ אַחַר שֶׁכָּבָר עָנוּ הַצִּבּוּר אָמֵן: יט (עא) אַחַר בִּרְכָה שֶׁל כֹּהֲנִים. שֶׁמָּא תִּתְבַּלְבֵּל דַּעְתּוֹ וְלֹא יֵדַע לְהַקְרוֹת אַחַר כָּךְ פְּסוּק שֵׁנִי אוֹ שְׁלִישִׁי. (פפ) וְאִם מִתְפַּלֵּל מִתּוֹךְ הַסִּדּוּר וּמֻבְטָח לוֹ שֶׁלֹּא תִּתְבַּלְבֵּל דַּעְתּוֹ רַשַּׁאי לַעֲנוֹת אָמֵן, דְּאָמֵן זֶה אֵינוֹ חֲשִׁיב הֶפְסֵק דְּהוּא צָרְכָּהּ תְּפִלָּה. (מנ) [ב]וְעַל אָמֵן שֶׁל הַבְּרָכָה אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בִּקְדֻשָּׁתוֹ וְכוּ', יֵשׁ מַחְמִירִין שֶׁכָּל גּוֹנֵי לֹא יַעֲנֶה מִשּׁוּם הֶפְסֵק בַּתְּפִלָּה, וְשָׁאנֵי אָמֵן שֶׁל הַבְּרָכָה כֹּהֲנִים גּוּפָא דְּלֹא הָוֵי הֶפְסֵק, שֶׁהוּא מוֹרֶה עַל קַבָּלַת

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(מ) כַּנַּ"ל בְּאוֹת נ"ה: (מנ) הַגְּרַ"ז (סכ"ט): (מנ) דְּהָא כָּתַב הָרַמְבַּ"ם (תפילה פי"ד ה"ג) וְשׁאֵר פּוֹסְקִים שֶׁהַחַזָּן מַקְרֶא לָהֶם מִלָּה בְּמִלָּה: (פ) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כח) וְעוֹד הָרַבֵּה אַחֲרוֹנִים. וּבְטוּר (ס"ק יג) דּוֹחֵק עַצְמוֹ לְיַשֵּׁב זֶה, וְהַמָּגֵן אַבְרָהָם מַאֵן בְּיִשּׁוּבוֹ, וְעַיֵּן בְּסָעִיף קָטָן כ"ח: יט (פפ) כֵּן כָּתַב הָאֲלִיָּה רַבָּה (ס"ק לח) וְדָרַךְ הַחַיִּים (הלכות י"ד דיני נשיאת כפים סס"ק יז) וְחַיֵּי אָדָם (ח"א כלל לב סכ"ד). וּמִשְׁמַע מִן הַחַיֵּי אָדָם דְּכָתְבוּ מִתּוֹךְ הַסִּדּוּר סָגֵי, וְכֵן מִשְׁמַע בְּלֶחֶם חֲמוּדוֹת (דברי חמודות, ברכות פ"ה אות נב) וְאֲלִיָּה רַבָּה, וְאִפְשָׁר דְּגַם כַּוָּנַת דְּרַךְ הַחַיִּים כֵּן: (מנ) אֲלִיָּה רַבָּה (שם) וְחַיֵּי אָדָם (שם). [וְרָאִיתִי שֶׁם בְּחַיֵּי אָדָם שֶׁהִתְפִּיק מִפִּי מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כט) שֶׁמְּקֻבָּל בְּזֶה, וְשִׁגְיָאָה הִיא, דְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם לֹא מַיְרֵי מֵאָמֵן זֶה כִּי אִם מֵאָמֵן שֶׁל בְּרָכַת כֹּהֲנִים גּוּפָא]. וְאַף דִּבְטַ"ז (ס"ק יד) מֻכָּרַע, שַׁב וְאַל תַּעֲשֶׂה שְׁמִתִּיר בְּכָל אופן ואין חשש שיתבלבל דעתו לפי שאין לחוש כלל שיתעלם ממנו תחילת הברכה, ואין זה חשוב הפסק בתפילה מפני שהוא צורך התפילה לפי שנשיאות כפים הוא מכלל התפילה ואי אפשר לנשיאות כפים בלא ברכה שלפניו.

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וכתב בשו"ע הרב (שם) שי"א שהמקרא צריך להמתין עד שיגמרו כולם אמן של ברכת אשר קדשנו, שאם יקרא בעוד שקצת מאריכין באמן לא ישמעו הכהנים קריאתו, וטוב לחוש לדבריהם. **ב]** בשו"ע הרב (סל"א) כתב שיש מי

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת נְשִׂיאַת כַּפַּיִם סִימָן קכח

לַדּוּכָן (עט) וִיבָרֵךְ בִּרְכַּת כֹּהֲנִים, וְיַקְרָא לוֹ אַחַר, [ל]וּמְסַיֵּם הַחַזָּן שִׂים שָׁלוֹם׳. [מ]וְאִם הַמַּקְרֵא כֹּהֵן לְתִפְלַּת שְׁלִיחַ צִבּוּר מִתְּחִלָּה וְעַד סוֹף, (פ) עָדִיף טְפֵי (פא) שֶׁיְּסַיֵּם הַמַּקְרֵא שִׂים שָׁלוֹם: **כא** [נ]אֵין הַכֹּהֲנִים רַשָּׁאִים לְנַגֵּן בְּבִרְכַּת כֹּהֲנִים שְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה נְגוּנִים, מִשּׁוּם דְּאִיכָּא לְמֵיחַשׁ (פב) לְטַרְוּף הַדַּעַת, (פג) וְאֵין לְנַגֵּן (פד) אֶלָּא (לה) נְגוּן אֶחָד מִתְּחִלָּה וְעַד סוֹף: **כב** * [ס]מִשְׁתַּדְּלִין (פה) שֶׁיְּהֵא הַמַּקְרֵא (לט) יִשְׂרָאֵל, וּכְשֶׁהַחַזָּן כֹּהֵן יַעֲמֹד יִשְׂרָאֵל אֶצְלוֹ * וְיִקְרָא כֹּהֲנִים, (פו) וַיְקָרָא אוֹתָם, (פז) וְהַחַזָּן עוֹמֵד (מ) וְשׁוֹתֵק: **כג** [ע]בְּשָׁעָה שֶׁהַכֹּהֲנִים מְבָרְכִים הָעָם, לֹא יַבִּיטוּ וְלֹא יַסִּיחוּ דַּעְתָּם, אֶלָּא יִהְיוּ עֵינֵיהֶם כְּלַפֵּי מַטָּה (פח) כְּמוֹ שֶׁעוֹמֵד בִּתְפִלָּה, וְהָעָם יְכַוְּנוּ לְבָרְכָה, וְיִהְיוּ [פ]פְּנֵיהֶם כְּנֶגֶד פְּנֵי הַכֹּהֲנִים, (פט) וְלֹא [צ]יִסְתַּכְּלוּ (מט) בָּהֶם. הָגָה: (צ) וְגַם הַכֹּהֲנִים לֹא יִסְתַּכְּלוּ בִּידֵיהֶם, (צא) עַל כֵּן נָהֲגוּ לְשַׁלְשֵׁל הַטַּלִּית עַל פְּנֵיהֶם (צב) וִידֵיהֶם חוּץ לַטַּלִּית. וְיֵשׁ מְקוֹמוֹת שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁיְּדֵיהֶם בִּפְנִים מִן הַטַּלִּית, שֶׁלֹּא יִסְתַּכְּלוּ הָעָם בָּהֶם (בית יוסף (ד״ה וכשמנה)): **כד** (צד) [ק]עַם שֶׁאֲחוֹרֵי הַכֹּהֲנִים. הֵינוּ (צה) אֲפִלּוּ אֵינוֹ אֲחוֹרֵיהֶם מַמָּשׁ, אֶלָּא מְשׁוּכִים לַצְּדָדִים, כֵּיוָן שֶׁעַל כָּל פָּנִים הוּא מֵאֲחוֹרֵיהֶם, אֵינוֹ בִּכְלַל

ל רַשַּׁ״י שָׁם (ד״ה לא ישא). מ אֲגוּדָה (סי׳ קפד) לְדַעַת רַשַּׁ״י (שם) וּמַהֲרַ״ם (הגהות מיימוניות תפילה פט״ו אות ח). נ תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סי׳ כה). ס טוּר בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ם (תפילה פי״ד הי״ד). ע רַמְבַּ״ם פֶּרֶק (ד׳) [י״ד] מֵהִלְכוֹת תְּפִלָּה (ה״ח). פ סוֹטָה (ל״ט) (ל״ח) (ע״א). צ חֲגִיגָה ט״ז (ע״א). ק סוֹטָה שָׁם (ע״ב).

בַּאֵר הֵיטֵב

כא (לה) **נְגוּן אֶחָד.** מִזֶּה יֵשׁ לִלְמֹד לְהַחַזָּנִים הַמְזַמְּרִים בְּיוֹם טוֹב שֶׁתִּתְבָּרֵךְ צוּרֵנוּ בִּנְגוּנִים הָרְבֵּה, דְּאֵין עוֹשִׂין כֵּן. **כב** (לט) **יִשְׂרָאֵל.** פֵּרוּשׁ דִּלְכְתְּחִלָּה מִשְׁתַּדְּלִין שֶׁיִּהְיֶה הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר יִשְׂרָאֵל. מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק לז) בְּשֵׁם הַכְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט): (מ) **וְשׁוֹתֵק.** פֵּרוּשׁ עַד הַתְּחִלַּת שִׂים שָׁלוֹם. וְתֵרָאֶה דְּכָאן לֹא עָדִיף טְפֵי שֶׁיְּסַיֵּם הַמַּקְרֵא שִׂים שָׁלוֹם, דְּזֹרְקָא לְעֵיל שֶׁהַחַזָּן הֹלֵךְ מִמְּקוֹמוֹ וְאָז בָּא אַחֵר עַל מְקוֹמוֹ וּמַקְרֵא, עַל כֵּן עָדִיף שֶׁהוּא יֹאמַר גַּם שִׂים שָׁלוֹם, מַה שֶּׁאֵין כֵּן כָּאן שֶׁהַחַזָּן עוֹמֵד עַל מְקוֹמוֹ רַק שֶׁהוּא שׁוֹתֵק וְאַחֵר עוֹמֵד אֶצְלוֹ וּמַקְרֵא, הָאֵיךְ יֹאמַר שִׂים שָׁלוֹם וְהוּא אֵינוֹ עַל מְקוֹם הַחַזָּן. וּבֵ״ח (ס״ג) כָּתַב שֶׁאַף בָּזֶה יֵשׁ יְסוֹד שֶׁהַמַּקְרֵא שִׂים שָׁלוֹם וְהַחַזָּן יֹאמַר קַדִּישׁ, וְלֹא רָאִיתִי בְּשׁוּם מָקוֹם, וְאַדְרַבָּה כֵּיוָן דִּלְכְתְּחִלָּה הָיִיתִי אֲנִי הַמַּקְרֵא אֲצַל הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר שֶׁהָיָה כֹּהֵן וְהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר **אוֹמֵר שִׂים שָׁלוֹם** וְהַבַּ״ח חָמֵי וַ״ל הָיָה בְּאוֹתוֹ בַּיִת הַכְּנֶסֶת, וְכֵן עִקָּר. ט״ז (ס״ק יח): **כג** (מט) **בָּהֶם.** הֵינוּ מִשּׁוּם שֶׁלֹּא יַסִּיחוּ דַּעְתָּם, אַף עַל גַּב דְּאִמְרִינַן דְּהַמְסְתַּכֵּל בְּכֹהֲנִים עֵינָיו כֵּהוֹת, הֵינוּ דַּוְקָא בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם וּמְבָרְכִים בְּשֵׁם הַמְפֹרָשׁ, אֲבָל בִּזְמַן הַזֶּה אֵינוֹ אֶלָּא מִשּׁוּם הֶפֵּח הַדַּעַת, אִם כֵּן לְפִי זֶה כָּל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא יִסְתַּכֵּל בְּמָקוֹם אַחֵר. וּמִלְּשׁוֹן לְהִסְתַּכֵּל מַשְׁמַע דְּזַקָא לְהִסְתַּכֵּל

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הֵינוּ שֶׁיַּעֲקֹר רַגְלָיו לְגַמְרֵי וְיַעֲמֹד עַל הַדּוּכָן פָּנִים נֶגֶד פָּנִים כַּדִּין: (עט) **וִיבָרֵךְ בִּרְכַּת כֹּהֲנִים וְיִקְרָיא לוֹ אַחֵר.** הֵינוּ (פה) שֶׁיְּבָרֵךְ בְּרָכָה אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ וְכוּ׳, וְאַחַר כָּךְ מַקְרֵיא לוֹ אַחֵר תֵּבָה בְּתֵבָה. (פו) אֲבָל אֵין לוֹמַר שֶׁמַּקְרֵיא לוֹ תֵּבַת כֹּהֲנִים בְּתִחָלָה, דְּהָא כֵּיוָן שֶׁאֵין שָׁם אֶלָּא הוּא, הֲרֵי פְּסָקִינַן לְעֵיל בְּסָעִיף י״ו דְּלְאָחָד אֵינוֹ קוֹרֵא כֹּהֲנִים: (פ) **עָדִיף טְפֵי.** קַאֵי (פז) עַל מַה שֶּׁטָּעוּ הַמְּזַכֶּה מִתְּחִלָּה, וְקָאָמַר דְּאַף עַל גַּב דִּכְמַה שֶׁטָּעוּ יוֹרֵד אַחַר כָּךְ מִן הַדּוּכָן וּמְסַיֵּם שִׂים שָׁלוֹם, כָּל זֶה הוּא אִם הַמַּקְרֵא לֹא כִּוֵּן לִשְׁמֹעַ תְּפִלַּת הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר מִתְּחִלָּה וְעַד סוֹף, וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁשָּׁח בְּאֶמְצַע, וְלָכֵן לֹא יָכוֹל לְסַיֵּם שִׂים שָׁלוֹם, דְּהָא חָסְרוּ לוֹ הַבְּרָכוֹת שְׁלָפָנָיו. אֲבָל אִם הַמַּקְרֵא כִּוֵּן מִתְּחִלָּה וְעַד סוֹף, הֲרֵי שׁוֹמֵעַ כְּעוֹנֶה, וְלָכֵן עָדִיף טְפֵי שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ יְסַיֵּם גַּם שִׂים שָׁלוֹם, כְּדֵי שֶׁלֹּא תְּהֵא הַתְּפִלָּה מְפֻסָּקֶת בְּהַלָּיכַת הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר מֵהַדּוּכָן לְמְקוֹמוֹ לִפְנֵי הַתֵּבָה. (פמ) וְהוּא הַדִּין דְּזָרִיךְ שֶׁיִּכָּנֵס הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר לִשְׁמֹעַ מַה שֶּׁאוֹמֵר הַמַּקְרֵא שִׂים שָׁלוֹם, דְּאִם לֹא כֵּן תְּהֵא תְּפִלַּת הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר מְחֻסֶּרֶת עַד שִׂים שָׁלוֹם בִּלְבָד: **(פא) שֶׁיְּסַיֵּם הַמַּקְרֵא שִׂים שָׁלוֹם.**

בַּאוּר הֲלָכָה

דַּוְקָא], מִכָּל מָקוֹם בְּעִבּוּר אֶפְשָׁר שָׁדִּינוּ דִּין אֱמֶת:

כב * **מִשְׁתַּדְּלִין שֶׁיְּהֵא הַמַּקְרֵא יִשְׂרָאֵל. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (ס״ק פה) **וְהוּא מִדִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם** (ס״ק לז). **וּמִכָּל מָקוֹם אֵינוֹ מוּכָח כֵּן מִדִּבְרֵי הַמְחַבֵּר, דְּאִפְשָׁר דִּכְוָנָתוֹ רַק עַל הַמַּקְרֵא שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִין שֶׁיִּהְיֶה יִשְׂרָאֵל, אֲבָל לֹא קַפְדִּינַן אִפְלּוּ לְכַתְּחִלָּה לְהִשְׁתַּדֵּל שֶׁיִּהְיֶה הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר דַּוְקָא יִשְׂרָאֵל כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה הוּא בְּעַצְמוֹ הַמַּקְרֵא,** [ו]וְאַף דִּמְדִבְרֵי הַבַּיִת יוֹסֵף (ד״ה יודשלמי׳ ובלבד) מֻשְׁמָע הָכִי, אָמְנָם מִלְּשׁוֹן הָרַמְבַּ״ם (תפילה פי״ד הי״ד) **שֶׁהַמְחַבֵּר אֵינוֹ מֻכְרָח כְּלָל,** וּבְלָאו הָכִי דִּבְרֵי הַבַּיִת יוֹסֵף מְגֻמְגָּמִין כְּמוֹ **שֶׁהַקְשָׁה הַשַּׁ״ז** (ס״ק יח)[ז], וּמַה אַכְפַּת לָנוּ אִם יִהְיֶה אַחֵר הַמַּקְרֵא. וּמַה שֶּׁהַזְכִּיר בְּמִדְרָשׁ (ספרי נשא פיסקא לט) מִלְּמֵד שֶׁהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר אוֹמֵר לַכֹּהֲנִים עַל כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר, **אֶפְשָׁר דְּאוֹתָהּ דִּמְלְתָא נָקֵט,** וְכֵן מוּכָח לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי בְּבַאוּר הַגְּרַ״א **שֶׁהוּא מְפֹרָשׁ הָכִי:**

* **וְיִקְרָא כֹּהֲנִים. עַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה סָעִיף קָטָן** מ״א בְּשֵׁם כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב״ה)[ח] **שֶׁיֹּאמַר גַּם כֵּן אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בָּרְכֵנוּ וְכוּ׳, וְכֵן כָּתַב מָגֵן אַבְרָהָם** סָעִיף קָטָן ע״א מִשְּׁמוֹ. **וּבְסֵפֶר חֶמְדַּ מֹשֶׁה** (ס״ק) **כָּתַב דְּלֹא מַצְרִיכִינַן לְעֵיל בְּסָעִיף י׳ לֵאמֹר אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֶלָּא בִּשְׁלִיחַ צִבּוּר,** כְּדֵי שֶׁיּוּכַל לֵאמֹר מִלַּת כֹּהֲנִים וְלֹא יִהְיֶה הֶפְסֵק כְּמִבֹּאר בְּפוֹסְקִים, **וְכֵיוָן שֶׁאֵינוֹ שְׁלִיחַ צִבּוּר יוּכַל לְקָרוֹת**

וְדַעַת הַגְּרַ״א בְּבַאוּרוֹ [א]דְּטוֹב יוֹתֵר שֶׁיְּסַיֵּם הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר בְּעַצְמוֹ תָּמִיד, וְכֵן בָּרָךְ הַחַיִּים (הלכות יו״ט דיני נשיאת כפים ס״ז) וְחַיֵּי אָדָם (ח״א כלל לב סכ״ו) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים כֻּלָּם הִזְכִּירוּ בִּסְתָמָא שֶׁיְּסַיֵּם הַחַזָּן בְּעַצְמוֹ, וְלֹא הִזְכִּירוּ עֲצָה זוֹ הַמְבֹאָרֶת בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ: **כא** (פב) **לְטַרְוּף הַדַּעַת.** דַּעַל יְדֵי טִרְדָתָם בְּהִשְׁתַּנּוּת הַנִּגּוּנִים לֹא יְדַעוּ אֵיזֶה פְּסוּק אוֹ תֵּבָה יַתְחִילוּ, וְאַף שֶׁמְּקַרְיִן לְפָנֵיהֶם כָּל תֵּבָה וְתֵבָה, מִכָּל מָקוֹם עַל יְדֵי טִרְוּף דַּעְתָּם יִשְׁכְּחוּ גַּם כֵּן קְרִיאַת הַמַּקְרֵא: **(פג) וְאֵין לְנַגֵּן וְכוּ׳.** וְכֵן הַחַזָּנִים בְּכָל מָקוֹם שֶׁמְּנַגְּנִים, לֹא נָכוֹן **שֶׁיְּנַגְּנוּ בְּצִנְעָה אֶחָד הָרְבֵּה נְגוּנִים** [ט״ז (ס״ק טז)]. [ג]וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק מד) **שֶׁהַמְלִיץ בַּעֲדָם:** (פד) **אֶלָּא נְגוּן אֶחָד וְכוּ׳.** וְנִרְאֶה דְּהוּא הַדִּין **שֶׁלֹּא יְנַגְּנוּ הַכֹּהֲנִים כָּל אֶחָד נְגוּן** אַחַר, דְּגַם בָּזֶה יֵשׁ בִּלְבּוּל: **כב (פה) שֶׁיְּהֵא הַמַּקְרֵא יִשְׂרָאֵל.** כֵּן כָּתַב הָרַמְבַּ״ם (תפילה פי״ד הי״ד), **(פמ) וְאַסְמְכָה אַקְרָא שָׁנֶאֱמַר** (במדבר ו כג) ׳אֱמוֹר לָהֶם׳, מִכְּלָל שֶׁאֵין הַמַּקְרֵא מַהֶם. וּלְפִי זֶה לְפִי מְנָהֲגֵנוּ שֶׁהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר הוּא הַמַּקְרֵא כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסָעִיף י״ג, (נ) מְמֵילָא צָרִיךְ לְהִשְׁתַּדֵּל לְכַתְּחִלָּה שֶׁהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר יְהֵא הַמַּקְרֵא כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסָעִיף י״ג, וְאִם לָאו יֵשׁ לְחוּשׁ שֶׁמָּא יִפְסִיק בֵּין הַתֵּבָה לַתֵּבָה: **(פו) וַיְקָרָא אוֹתָם.** הֵינוּ כָּל בִּרְכַּת כֹּהֲנִים מִלָּה בְּמִלָּה: **(פז) וְהַחַזָּן עוֹמֵד וְשׁוֹתֵק.** פֵּרוּשׁ עַד גְּמַר בִּרְכַּת כֹּהֲנִים, אֲבָל מְשִׁים שָׁלוֹם וְאֵילָךְ יֹאמַר הַחַזָּן בְּעַצְמוֹ. וְהִנֵּה כָּל דִּין זֶה שֶׁל הַמְחַבֵּר **(פח) כְּמוֹ שֶׁעוֹמֵד בִּתְפִלָּה.** שָׁהֵרִי שָׁאֵין זֶה רַק לְכַתְּחִלָּה אֲבָל כְּשֶׁאֵין שָׁם מִי שֶׁיּוֹדֵעַ לְהַקְרוֹת, יַקְרִיא הַכֹּהֵן הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר בְּעַצְמוֹ: **כג (פח) כְּמוֹ שֶׁעוֹמֵד בִּתְפִלָּה.** שָׁהֵרִי מִתְפַּלְּלִין שֶׁיְּבָרֵךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֶת יִשְׂרָאֵל [וְלִבּוּשׁ]: **(פט) וְלֹא יִסְתַּכְּלוּ בָּהֶם.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר לֹא בִּפְנֵי הַכֹּהֲנִים וְלֹא בִּידֵיהֶם. וְהַטַּעַם הוּא גַּם כֵּן כְּדֵי שֶׁלֹּא יַסִּיחוּ דַּעְתָּם מֵהַבְּרָכָה, וְאִם כֵּן כָּל שֶׁכֵּן אִם מַבִּיטִים בְּמָקוֹם אַחֵר. וּמִדִּינָא אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא בְּהִסְתַּכְּלוּת מֻרְבֶּה שֶׁיָּכוֹל לָבוֹא לִידֵי הֶפֵּח הַדַּעַת, אֲבָל רְאִיָּה קְצָת שָׁרֵי, דְּזַדְקָא בִּזְמַן הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהָיוּ מְבָרְכִין בְּשֵׁם הַמְפֹרָשׁ וְהַשְּׁכִינָה הָיְתָה שׁוֹרָה עַל יְדֵיהֶם הָיָה אָסוּר אֲפִלּוּ רְאִיָּה קְצָת, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּזְמַן הַזֶּה. וּמִכָּל מָקוֹם נוֹהֲגִין גַּם עַכְשָׁו זָכָר לַמִּקְדָּשׁ שֶׁלֹּא לְהַבִּיט בָּהֶם כְּלָל: **(צ) וְגַם הַכֹּהֲנִים וְכוּ׳.** גַּם זֶה מִשּׁוּם הֶפֵּח הַדַּעַת וְכַנִּזְכָּר לְעֵיל: **(צא) עַל כֵּן נָהֲגוּ וְכוּ׳.** וּמִנְהָג זֶה יוֹתֵר נָכוֹן [אֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק מה) וְהַגְּרַ״א וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים]: **(צב) וְיָדֵיהֶם חוּץ לַטַּלִּית.** בְּדַרְכֵי מֹשֶׁה (אות טו) מוֹסִיף שֶׁגַּם הָעָם נוֹהֲגִין לְכַסּוֹת פְּנֵיהֶם בְּטַלִּית, כְּדֵי **שֶׁלֹּא יִבְּלוּ** לְהִסְתַּכֵּל בִּידֵי הַכֹּהֲנִים: **כד (צג) עַם שֶׁאֲחוֹרֵי הַכֹּהֲנִים.** הֵינוּ (צה) אֲפִלּוּ אֵינוֹ אֲחוֹרֵיהֶם מַמָּשׁ, אֶלָּא מְשׁוּכִים לַצְּדָדִים, כֵּיוָן שֶׁעַל כָּל פָּנִים הוּא מֵאֲחוֹרֵיהֶם, אֵינוֹ בִּכְלַל

(סה) לְבוּשׁ (סכ״א): (סו) בְּגָדֵי יָשָׁע: (סז) [ב]**אֲבָל בְּאֵינוֹ מֻכָּשָׁר לֹא מְהָנֵי עֲשָׂה זוֹ,** כֵּן כָּתַב הַטַּ״ז (ס״ק טו) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(סח)** ב״ח (ס״ג) וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק לג): **כב (סט)** כֵּן כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּהוּא אִסְמַכְתָּא בְּעָלְמָא, וְדִלְא כְּטַ״ז (ס״ז): **(ע)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק לד) **בְּשֵׁם כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה** (הגה״ט). **וְעַיֵּן בְּבַאוּר הַלָּכָה** (ד״ה משתדלין):

לִיקוּטֵי דִבְרֵי הָרַב: א] ובשו״ע הרב (שם) כתב כשו״ע שיעמוד המקרא לפני התיבה מיד אחר ולך נאה להודות ויאמר או״א ברכנו כו׳ ויסיים שם שים שלום. **ב]** בשו״ע הרב (סל״ב) הביא ב׳ דעות בזה, יש אומרים דאפילו **באינו** מובטח ישא הש״צ את כפיו, והוא שהמקרא הוא מובטח לחזור לשים שלום, **וגם** שיוכל לכוין לתפילת הש״צ עד שים שלום ולא יטרידנו מה שיצטרך **להקרות לש״צ,** ויש אוסרין עד שיהיה הש״צ מובטח, אך עכשיו שמתפללים מתוך הספר **כולם מובטחים. ג]** ובשו״ע הרב (סל״ה) כתב כהט״ז. **ד]** בשו״ע הרב (סכ״ב) כתב: **לכתחילה נכון** שיהיה הש״ץ מקרא אותם, לפי שברכת כהנים היא מכלל התפילה **לכן טוב שיאמרנה** המתפלל. ובסל״ב כתב: ולפי שלכתחלה נכון שהש״ץ יהיה מקרא **ברכת כהנים** כמ״ש למעלה לפיכך משתדלין לכתחלה שיהיה הש״ץ ישראל. **ה]** בשו״ע הרב **(סל״ד) כתב** כהמג״א והא״ר.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah